

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi liikuntalain ja nuorisotyölain väliaikaisesta muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan liikuntalakia ja nuorisotyölakia muutettaviksi väliaikaisesti siten, että vapaakunnissa olisi mahdollista kokeilla järjestelyä, jossa näiden lakien mukainen valtionosuus voitaisiin käyttää kunnan liikunta- ja

nuorisotoimen menoihin kunnan haluamalla tavalla. Samalla vapaakunnille säädettäisiin mahdollisuus vapaasti päättää liikunta- ja nuorisotoimen virkojen nimikkeistä ja palvelussuhteen lajista.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

1.1. Liikunta- ja nuorisotoimen valtionosuussäännökset

Kuntien liikunta- ja nuorisotoimen valtionosuuksista säädetään liikuntalain 7, 8 ja 8 a §:ssä ja nuorisotyölain (1068/85) 7 ja 8 §:ssä. Valtionosuutta myönnetään erikseen kunnan liikunta- ja nuorisotoimen viroista aiheutuneisiin kustannuksiin sekä erikseen valtioneuvoston vahvistaman asukaskohtaisen markkamäärän perusteella muihin liikunta- ja nuorisotoimen menoihin. Muihin kuin viroista aiheutuviin kustannuksiin myönnettävästä valtionosuudesta on valtioneuvoston vahvistama osa käytettävä urheiluseurojen toimintaan ja kunnan liikuntatoimen toiminnalliseen kehittämiseen sekä vastaavasti nuorisotoimessa paikallisten nuorisoyhdistysten ja muun nuorten itsensä järjestämän toiminnan avustamiseen. Kunta saa edellä todetun lisäksi valtionosuutta nuorisotyölain 27 §:ssä olevan siirtymäsäännöksen perusteella erikseen nuorisotiloihin, joille on vahvistettu vuokra-arvo.

Liikuntalain 7 §:n ja nuorisotyölain 6 §:n mukaisesti kunnan palveluksessa voi olla yksi tai useampi viranhaltija liikunta- ja nuorisotoi-

men tehtävien hoitamista varten. Niillä viranhaltijoilla, joiden palkkaukseen suoritetaan valtionosuutta, tulee olla tehtävän edellyttämä pätevyys, josta säädetään asetuksella. Liikuntalain 8 §:n ja nuorisotyölain 7 §:n mukaisesti kunnalle suoritetaan valtionosuutta liikuntatoimessa liikuntatoimenjohtajan, liikuntasihteerin ja liikunnanohjaajan virasta tai yhdistettyyn virkaan kuuluvista liikuntatoimen tehtävistä aiheutuviin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja avustuksista annetun lain (35/73) 5 §:n 4 kohdassa tarkoitettuihin kustannuksiin sekä vastaavasti nuorisotoimessa nuorisotoimenjohtajan, nuorisosihteerin ja nuorisoonohjaajan virasta tai muuhun 6 §:ssä tarkoitettuun nuorisotoimen sivuvirkaan tai yhdistettyyn virkaan kuuluvista nuorisotoimen tehtävistä aiheutuviin vastaaviin kustannuksiin.

1.2. Vapaakuntien tekemät poikkeamisoi-keushakemukset

Vapaakuntakokeilu käynnistyi vuoden 1989 alussa. Kokeilussa valtioneuvoston hyväksymät vapaakunnat sekä kokeiluun ilmoittautuneet hallinnon kokeilukunnat voivat järjestää hallintonsa eräitä vähäisiä poikkeuksia lukuunottamatta haluamallaan tavalla. Vapaakuntakokei-

lun yhtenä osa-alueena on lisäksi vapaakunnille annettu mahdollisuus poiketa eri hallinnonalojen toimintaa koskevista säännöksistä ja määräyksistä. Vapaakunnan oikeudesta poiketa eräistä säännöksistä ja määräyksistä annetussa laissa (592/89) on lueteltu säännökset, joista vapaakunnat voivat suoraan lain nojalla poiketa. Muista säännöksistä ja määräyksistä poikkeaminen edellyttää, että siitä säädetään tai määrätään erikseen. Poikkeamisoikeus tulee toteuttaa samanasteisella säännöksellä kuin mistä poikkeamisoikeutta haetaan. Päätöksen tarvittaviin lainsäädäntötoimiin ryhtymisestä tekee valtioneuvosto vapaakunnan hakemuksesta.

Noin 220 vapaakunnassa ja hallinnon kokeilukunnassa liikunta- ja nuorisolautakunnat sekä joissakin tapauksissa myös raittiuslautakunnat on yhdistetty vapaa-aikalautakunniksi.

Myös lautakuntien alaisten viranhaltijoiden tehtäviä on yhdistetty ja perustettu esimerkiksi vapaa-aikatoimenjohtajan, vapaa-aikasihteerin tai vapaa-ajanohjaajan virkoja.

Viisi vapaakuntaa on tehnyt valtioneuvostolle vapaakunnan oikeudesta poiketa eräistä säännöksistä ja määräyksistä annetussa laissa tarkoitetun hakemuksen saada poiketa yhteensä seitsemästä liikuntalain, nuorisotyölain ja nuorisotyöasetuksen (1069/85) säännöksestä. Hakemukset koskevat oikeutta poiketa liikunta- ja nuorisotoimen virkojen nimikkeistä ja palvelussuhteen lajista sekä oikeutta päättää valtionosuuden käyttämisestä kunnan vapaasti harkitsemalla tavalla joko kunnan liikunta- tai nuorisotoimen menoihin.

Valtioneuvosto päätti 19 päivänä syyskuuta 1991 ryhtyä toimenpiteisiin viiden edellä mainituissa hakemuksissa esitetyn säännöksen osalta kokeilun käynnistämiseksi.

2. Ehdotetut muutokset

Edellä todetun valtioneuvoston päätöksen mukaisesti ehdotetaan vapaakunnille annettavaksi mahdollisuus kokeilla vapaakunnan oikeudesta poiketa eräistä säännöksistä ja määräyksistä annetussa laissa säädettyä menettelyä, jolloin kunta saisi käyttää liikuntalain ja nuorisotyölain mukaisesti määräytyvän valtionosuuden vapaasti harkitsemalla tavalla kunnan liikunta- ja nuorisotoimen menoihin. Jotta kokemuksia saataisiin erityyppisistä kunnista,

on tarkoituksenmukaista myöntää poikkeamisoikeus kaikille vapaakunnille. Valtionosuuden myöntämisessä ja maksamisessa noudatettaisiin, mitä vapaakuntien oikeudesta poiketa eräistä säännöksistä ja määräyksistä annetun lain 8 a—8 f §:ssä säädetään.

Valtioneuvosto pyrkii siihen, että valtionosuusuudistus voitaisiin toteuttaa vuoden 1993 alusta lähtien. Vaikka uudistus tulee mahdollistamaan nyt esitetyt järjestelyt sellaisinaan, voidaan kokeilussa vuoden 1992 aikana saatuja kokemuksia käyttää hyväksi esimerkiksi valmisteltaessa valtionosuusuudistukseen liittyvää ohjeistoa.

Nykyiset nuoriso- ja liikuntatoimen virkanimikkeet eivät enää sovellu uusiin hallintomalleihin, eivätkä valtionosuuksien vapaaseen käyttöön. Näin ollen ehdotetaan kaikille vapaakunnille säädettäväksi samalla oikeus päättää liikunta- ja nuorisotoimen virkojen nimikkeistä ja palvelussuhdelajista sekä kelpoisuusehdoista uusien vapaa-aikatoimen viranhaltijoiden osalta.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä opetusministeriössä.

4. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia, sillä se ei muuta kokeiluun ryhtyville kunnille myönnettävien valtionosuuksien kokonaismäärää. Esityksellä ei ole myöskään merkittäviä organisatorisia vaikutuksia.

5. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1992 ja ne olisivat voimassa vuoden 1992 loppuun. Lakien täytäntöönpanon kannalta tarpeellisiin toimiin voitaisiin ryhtyä jo ennen niiden voimaantuloa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**liikuntalain väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 21 päivänä joulukuuta 1979 annettuun liikuntalakiin (984/79) väliaikaisesti uusi 8 b § seuraavasti:

8 b §

Vapaakuntakokeilusta annetun lain (718/88) 10 §:n mukaisesti valitut vapaakunnat voivat vapaakuntakokeilun aikana poiketa tämän lain 8 §:ssä mainituista liikuntatoimen virkanimikkeistä ja pykälässä säädetyistä valtionosuuden käyttöperusteista siten, että kunta voi käyttää mainitun pykälän perusteella määräytyvän valtionosuuden kokonaisuudessaan kunnan lii-

kunta- ja nuorisotoimen menoihin haluamallaan tavalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1992 ja on voimassa vuoden 1992 loppuun.

Ennen tämän lain voimaan tuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**nuorisotyölain väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 20 päivänä joulukuuta 1985 annettuun nuorisotyölakiin (1068/85) väliaikaisesti uusi 8 a § seuraavasti:

8 a §

Vapaakuntakokeilusta annetun lain (718/88) 10 §:n mukaisesti valitut vapaakunnat voivat vapaakuntakokeilun aikana poiketa tämän lain 7 §:ssä mainituista nuorisotyön virkanimikkeistä ja 7 ja 8 §:ssä säädetyistä valtionosuuden käyttöperusteista siten, että kunta voi käyttää mainittujen pykälien perusteella määräytyvän valtionosuuden kokonaisuudessaan kunnan

nuoriso- ja liikuntatoimen menoihin haluamallaan tavalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1992 ja on voimassa vuoden 1992 loppuun.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 4 päivänä lokakuuta 1991

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri Tytti Isohookana-Asunmaa

